

kdo se boji malega atoma?

Nesreča, ki se je pripetila 12. marca 2011 v Fukušimi na Japonskem, je močno odjeknila po vsem svetu in zopet postavila v ospredje pereče vprašanje izkoriščanja jedrske energije. Veliko se je o tem že pisalo in mnogo se še bo; žal pa v javnosti krožijo napačne informacije in slogani, ki so gola politična propaganda, ne prispevajo pa k boljšemu osveščanju javnosti. Zato bi rad razmislil o tej temi in podal nekaj objektivnih pogledov ter podatkov.

Naj navedem nekaj razlogov ZA izkoriščanje jedrske energije: jedrske elektrarne ne proizvajajo CO₂ in drugih izpušnih plinov, ki uničujejo ozonsko plast in pospešujejo t. i. toplogredni učinek, poleg tega pa bi uporaba jedrskih elektrarn zmanjšala odvisnost od fosilnih goriv, ki so glavni vir onesnaževanja okolja in ekonomske odvisnosti od držav severne Afrike in vzhodne Azije ter ZDA. Z majhno količino urana pridobimo veliko energije, saj nam en sam kilogram te prvine nudi približno toliko energije kot dvaindvajset ton premoga, petnajst petroleja, petinštirideset lesa in štirinajst t. i. bioplinov.

Veliko pa je tudi argumentov PROTI gradnji jedrskih elektrarn; v primeru nesreče – vsi poznamo primer črnobilske nesreče iz leta 1986 – je radioaktivno sevanje zelo nevarno, saj povzroča huda rakasta obolenja in smrt. Dodati moramo še nerešeno vprašanje skladiščenja in odlaganja jedrskih odpadkov, saj je edina rešitev zakopati odpadke v globine zemlje, kjer morajo ostati več sto let. Ob tem se moramo zavedati, da so zaloge urana omejene, verjetno jih bomo izkoristili v nekaj desetletjih, in da jih v Italiji ni, zato bomo vsekakor

JEDRSKE ELEKTRARNE:

DA ali NE?

ekonomsko odvisni od drugih držav npr. Kanade.

Upoštevati moramo tudi, da je za gradnjo jedrske elektrarne potrebnih najmanj 7-8 let, nekateri trdijo celo več. Stroški gradnje so sicer prava neznanka; na spletu krožijo najrazličnejše vsote, vendar je težko presoditi, katere so verodostojne in katere ne. V ta namen želim spomniti na primer gradnje elektrarne na Finskem, za katero so nameravali odšteti najprej 3 milijarde evrov. Začetni predračun se je med samo gradnjo zaradi zapletov povečal na 5 milijard. Upoštevati moramo tudi, da je italijanski polotok visoko potresno območje, če že ne največje v Evropi. Francija, s katero se Berlusconi tako rad primerja, še zdaleč ni podvržena taki nevarnosti kot Italija. Idealno bi bilo, da bi se jedrske elektrarne gradile na neobljudenih krajih in vsekakor ne predaleč od velemest. Italija je gosto poseljena, industrijska središča pa so v neposredni bližini močno obljudenih krajev. Jedrske elektrarne potrebujejo za hlajenje reaktorjev, v katerih poteka jedrska fisija, veliko količino vode, ki pa je predvsem v poletnih mesecih primanjkuje.

(dalje na naslednji strani)

(dalje s prejšnje strani)

Skratka, v Italiji ni primernih krajev, kjer bi lahko postavili jedrske elektrarne.

Mislim pa, da je bistveno vprašanje, ali so v Italiji sposobni upravljati jedrske elektrarne, ne da bi se mafijske organizacije okoriščale na njihov račun. Do sedaj se v Italiji niso ravno najbolje izkazali v odstranjevanju in uničevanju odpadkov, pomislimo samo na Neapelj ali Palermo. Pogosto je prišlo do gradbenih špekulacij, na račun katerih so ostale nedokončane infrastrukture ali slabo postavljene zgradbe, ki so se klavrno porušile ob prvi ujmi.

Mnenje znanstvenikov je deljeno. Kar nekaj raziskovalcev Državnega inštituta za nuklearno fiziko (INFN) izraža v teh dneh svoje nasprotovanje gradnji jedrskih elektrarn na italijanskem polotoku, toda vlada se sploh ne meni na pozive fizikov. Teh ni strah jedrskih reakcij, s katerimi

se soočajo vsak dan, temveč nevarnosti postavitve jedrske elektrarne na neprimernem geološkem področju, kakršno je Italija. Žal se večkrat pri sprejemanju takih odločitev bolj upoštevajo ekonomski interesi kot pa zdrava pamet in strokovna mnenja.

Postavi se torej vprašanje, ali ima Italija sploh kakšno možnost za energetski razvoj. Seveda jo ima, in to prav zaradi idealne lege za izkoriščanje sonca, vetra, morja, hidrodinamike in geotermike, ki so čisti in neomejeni alternativni viri. Treba je seveda vlagati, da se izboljšajo tehnologije za pridobivanje energije in omejijo negativni učinki na okolje.

Zato priporočam, naj se vsakdo pred junjskim referendumom dobro informira, pretehta vse razloge in naj nato odda svoj glas.

Simon Peter Leban

FUZZBALADA 2011

Kot že vsako leto je tudi tokrat Wčn Pwčn Klan iz 3. in 4. stega v Trstu priredil Fuzbalado: slovensko skavtsko nogometno tekmovanje. Tekmovanje je potekalo v soboto, 9. aprila, na nogometnem igrišču v Trebčah ter v nedeljo, 10. aprila, pri Sv. Ivanu.

To je že deveta tovrstna prireditev, katere se je poleg domačega klana letos udeležilo še 5 klanov, in sicer: BL BL KLAN iz Vrhnike, klan iz Slovenskih Goric, Sončne packe iz Maribora, Gorica in tudi Taborniki RMV. Fuzbalada je dvodnevno srečanje klanov in noviciatov iz vse Slovenije in zamejstva, ki poteka v duhu prijateljstva, zdravega skavtskega druženja in športnega udejstvovanja. Temelj srečanja pa je zблиževanje vseh slovenskih skavtinj in skavtov ne glede na pripadnost organizacije ali države.

Poleg tekem pa se vsako leto na soboto zvečer skupine zberejo v skavtski koči v Dragi, kjer so tudi letos skupaj popeverjale in se med sabo boljše spoznale ob tabornem ognju.

V nedeljo se je po vseh tekmah, semifinalu in finalu izkazalo, da je bil tokrat v nogometu najbolj spreten klan iz Slovenskih Goric, ki se je uvrstil na prvo mesto. Takoj za njim je prišel klan iz Maribora, tretje mesto pa so zasedli zamejski taborniki RMV.

Klan iz Slovenskih Goric pa je treba tokrat prav posebno pohvaliti, saj je poleg prvega mesta na turnirju osvojil tudi nagrado za najbolj prijaznega, simpatičnega, družabnega in korektnega. To je novost, ki so si jo organizatorji letos prvič zamislili, da bi med sodelujočimi klani lažje zaživel pravi skavtski duh.

EK

POKUKAJMO V AFRIŠKI LONEC

Afriko v zadnjih mesecih prepogosto spajamo z negativnimi besedami, kot so vojna, revščina, pribežništvo, diktatura ... Da ne bi pozabili čarobne atmosfere te celine, bom tokrat pogledala v njihov lonec. Žal nimam dovolj prostora, da bi podrobneje opisala kulinarčne tradicije prebivalcev puščav, džungle in savan; lahko pa vam predstavim tri preproste recepte, ki vas bodo gotovo vsaj za trenutek popeljali v magično zemljo levjega kralja.

Afrika je raznolika celina, ki vsebuje v svoji kuhinjski tradiciji veliko različnih okusov in vonjav. Značilnost afriških jedi so močni okusi in privlačne barve; marsikatera specialiteta se bo zdela nam Evropejcem pikantna in nepoznana.

Na afriških tleh predstavlja obed pravi čarobni trenutek miru in harmonije, ki združi vse povabljenosti na gostijo. Gosta bo vsak Afričan prav rad povabil na kosilo, ponudil mu bo vse, kar ima v shrambi; počaščen bo, če bo gost hvalil njegovo kuhinjo in radodarnost.

POLENOVKA V METINI OMAKI

Ribja hrana je precej priljubljena ob obalah. Če se boste odločili, da pripravite polenovko v metini omaki, vam bodo gotovo ostale v spominu magične vonjave in arome.

V kozici ocvrte pol srednje velike čebule, ki ste jo narezali na lunice. Ko čebula močno zarumeni, dodajte pol litra vode in 150 g krompirja, razrezanega na kose. Dodajte tudi česnovo lunico, ki mora biti na drobno narezana, nekaj lističev peteršilja in mete. V kozico dajte nato 6 večjih kosov polenovke. Ko zavre, dodajte ščepec soli, belega popra in ingverja. Nato pokrijte kozico s pokrovom in kuhajte, dokler ne bo polenovka kuhana.

ene limone, ščepec soli, ščepec kurkume, nekaj svežega kornikovca, zmečkano lunico česna in ščepec kumine. Potem ko ste zmes dobro premešali, jo pustite, naj počiva za pol ure. V ponvi pripravite toplo olje; izoblikovane kroglice cvrite za nekaj minut in jih nato položite na papir, da se scedijo.

KOKOSOV KVAADRATKI

Recept je v naših krajih zelo priljubljen, saj je sladica preprosta in bo vsakemu gostu všeč. V loncu premešajte 2 skodelici sladkorja, skodelico mleka in 2 skodelici naribanega kokosa. Ko je kompost že zavrel in je precej gost, dodajte nariban

olupek ene limone in 30 g masla. Vse skupaj dobro premešajte in pustite, da zmes počiva v hladilniku, dokler ne postane gosta. Nato narežite na kvadratke in jih za 2 uri postavite v hladilnik. Kocke postavite na pladenj, jih po okusu potresite s kokosom in ponudite gostom.

FALAFEL

To je ena najbolj poznanih afriških jedi: potrebujete 200 g suhih bobov, ki morajo vsaj za osem ur počivati v vodi. Nato jih skuhajte v vodi, olupite jih in zmečkajte, da nastane gladka zmes. Dodajte pol sesekljane čebule, sok

Julija Berdon

Šest mesecev v ARGENTINI

ENKRATNA IZKUŠNJA S ŠOLSKO IZMENJAVO

Pred približno tremi leti so nam na šolo prišli predstaviti organizacijo Inter-cultura – AFS.

Ko so nam pokazali slike dijakov, ki so leto ali par mesecev preživel v tuji državi, si nisem predstavljala, da bom nekoč prav jaz pripovedovala o svoji študijski izkušnji v tujini.

Po dolgem razmisleku, pogovorih s starši in listanju katalogov sem se le prijavila in opravila vse potrebne teste. Čez nekaj mesecev, ki so bili polni negotovega pričakovanja, sem dobila pismo, da so me res sprejeli in da bom lahko šest mesecev preživela v Argentini.

Tako sem avgusta 2007 odpotovala v Rim, od tam pa s skupino drugih štirinajstih italijanskih dijakov odletela v Buenos Aires. Po dnevu skupnega bivanja in pripravljanja na to, kar nas čaka, so nas posadili na avtobus in poslali vsakega k svoji družini.

O njej nisem prej vedela nič, zato je bila ob prihodu osemčlanska družina prav

prijetno presenečenje! Tako sem tistega dne pridobila še dve novi mlajši sestri, dve starejši, eno svoje starosti ter brata.

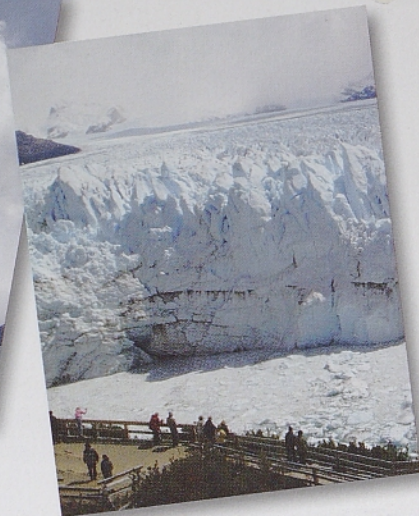
Čeprav so mi vsi govorili, da za nas, ki znamo italijansko, španščina ni težka, moram priznati, da sem imela na začetku kar precej težav s komunikacijo. Mahanje z rokami in spakovanje sta mi marsikdaj prišla veliko bolj prav. Poleg teh manjših težav pa je bil moj največji problem okolje, na katerega se nisem mogla privaditi. Prvo, kar sem opazila v Tucumanu (precej velikem mestu, ki leži na severozahodu države), je bila umazanija in revščina. Razlika med revnimi in bogatimi je velika in predvsem očitna, zato sem se na začetku svojega bivanja počutila nekoliko neprijetno. Šokirali so me otroci, ki te bos po cestah ustavljajo in prosijo za denar – v primeru, da ga ne dobijo,

jih pa potem mame marsikdaj grdo ozmerjajo. Ali pa taki, ki ti ob treh ponoči pred diskoteko prodajajo bombone.

Po kakšnem tednu se je pa moje mnenje o mestu popolnoma spremenilo, čeprav se s pretresljivimi scenami z ulice ne bom nikoli sprijaznila. Začela sem spoznavati ljudi in njihova sproščenost, radovednost in odprtost me je neizmerno očarala. Začenjala sem dojemati tudi njihova obnašanja, ki so se mi sprva zdela čudna: razumela sem, zakaj je v hišah bolj bistven bazen od ogrevanja in zakaj ni važno, če se vrata, ki mejijo na vrt, ob vsakem manjšem sunku vetra odprejo. Zakaj vsi poznajo številko svoje osebne izkaznice na pamet in zakaj potnega lista ne smeš nikoli jemati s sabo, ko greš ven ...

Veliko srečo sem imela, da sem se s svojimi tamkajšnjimi sestrami odlično ujela. Veliko so mi pomagale pri učenju jezika, razkazovale so mi kraje in predstavljale prijatelje. Kot v vsaki družini je tudi med nami prišlo do

manjših sporov, ki so pa konec koncev le utrdili naš odnos. In mislim, da sem prav njim dolžna, da je bilo mojih šest mesecev tako krasnih.

Šolo sem začela obiskovati po približno dveh tednih. Hodila sem v privatno mešana šola – čeprav je tam večina šol razdeljenih po spolih. Ljudje tudi raje obiskujejo privatne šole, če si lahko to privoščijo seveda, saj so državne v bolj slabem stanju. Razredi so bili vsi zelo številni in vzdušje v njih je bilo zelo razigrano. Nosili smo uniforme: rdečo haljo (pod katero smo morali imeti kratke hlače), kravato in temne čevlje z modrimi nogavicami; pozimi pa so nam dovolili, da pod haljo nosimo modro trenirko. Vsaka šola je imela lastno uniformo, tako da je ob koncu pouka, ko so dijaki začeli hoditi domov ali na sprehod, center mesta cvetel v vseh mogočih barvah.

Moji urniki so bili zelo podobni našim – za razliko, da smo bili na sobote doma. Tisto, kar me je v šoli najbolj presenetilo, je bilo to, da smo se morali vsak dan približno pol ure pred začetkom pouka vsi zbrati v pritličju, se razvrstiti po razredih in skupaj zmoliti, pozdraviti ravnatelja in dvigniti zastavo.

V šolo sem hodila vse do začetka decembra, ko se pri njih začne poletje in posledično tudi počitnice. Takrat – približno mesec pred vrnitvijo domov, nam je AFS dal možnost, da smo šli na potovanje vse do Ushuaie – najbolj južnega mesta na svetu. Tako da smo v enem mesecu prebredli skoraj celo državo. Najbolj se mi je zdela zanimiva razlika med jugom in severom. Južni del države je nepopisno bolj urejen in podoben našim evropskim mestom. Tudi ljudje so se mi zdeli nekoliko bolj zadržani, čeprav ni-

sem imela možnosti, da bi jih tako podrobno spoznala kakor tiste v Tucumanu.

Tudi narava me je zelo očarala: videla sem ogromne ledenike, krasna jezera, črede lam, ki tečejo ob avtobusu, štirimetrski kaktusi in neskončne puščave.

Vsakič, ko se spomnim tega obdobja, se zavedam, kakšno veliko srečo imam, da sem imela možnost doživeti toliko stvari pri taki starosti. Ta izmenjava me je neizmerno obogatila. Naučila me je predvsem, da stvari, ki jih ne poznamo, ne smemo kritizirati, da beseda *drugačno* ni sopomenka besede *slabo* in da lahko nekoga – pa naj bo to človek, narod ali verska skupnost – popolnoma razumeš le, če začneš živeti z njim in natanko tako kot on.

Neža Kravos

Včasih, ko plešem, se počutim kot tujka. Spet drugič izdajalka. Pravijo, da je ples univerzalna govorica. Balet pa sploh – umetnost, kodificiran jezik. Pa vam bom kar takoj povedala resnico: če si Slovenka in živiš v Trstu, gotovo ni tako.

Od nekdanj sem trmasta in vztrajna. Hotela sem plesati in sem se nazadnje vpisala v italijansko baletno šolo. »Via Macchiavelli.« »Il fine giustifica i mezzi.« Slovenske baletne šole v Trstu enostavno ni. Zakaj bi se morala ukvarjati s cheerleadingom, ko pa sem hotela obuti špice?

Doma govorimo slovensko, v šoli tudi. Gledamo slovensko televizijo in beremo slovenske knjige, vsako jutro pa Primorski dnevnik. Naši znanci so Slovenci. Hudujemo se nad brezbržnostjo Italijanov. Osmi februar je za nas dan slovenske kulture in pričakovali bi, da obiskujem kako zamejsko društvo v vasi.

Potem pa vsak dan pozno popoldne zdirjam na balet. Zaprem vrata burji in se vihravo povzpnem po stopnicah. Z oblastno kretnjo potegnem šal z vratu in na silo odpnem črne gumbe na plašču. Pred vrati pa: stoj! Globoko moram zadihati, preden jih na rahlo porinem in se znajdem na hodniku. Tajnici na levi navržem tih pozdrav, ker moje glasilke še niso povsem pripravljene. Ko vstopim v slačilnico, pogledam soplesalke, požrem slino in končno: »Ciao, come va?« Preklopim register.

Morala sem se navaditi, da moj glas zveni drugače, ko govorim v italijanščini. Kot da nisem jaz, le pomanjkljiva italijanska verzija same sebe. Besede se mi včasih kar zapletajo v ustih: tako so dolge, samoglasniki se na široko vlečejo in koliko je teh P-jev in R-jev. Slovenci v Italiji smo praktično dvojezični, mar ne? A v praksi se je pokazalo, da nam pogosto uhajajo izrazi.

Nekaj anatomije sem se že naučila; veliko težje je izraziti občutja. Nekoč sem se hotela potožiti, da se pri nekem skoku počutim okorno in težko kot vreča krompirja. V italijanščini je zvenelo naravnost bedasto! Učitelj nam večkrat pravi, da dober plesalec zna natanko občutiti in nato ubesediti, kako izvaja korake, povedati, kako pleše. Bojim se, da je zame dolgo mislil, da imam težave z italijanščino in sem na sploh izredno neobčutljiva in zadržana.

Še enostaven *relevè* sem težko opisala. Pete se dvignejo s tal, da se jih dotikajo le še prsti, a vendar stojim trdno. Tudi trup se dviguje, mišice in vretenca se raztezajo proti stropu... si estendono? si sollevano?

Zakaj ljudje pogosto enačimo besede z občutji? Razvili smo jezik, da bi lahko izrazili svoja čustva, misli, vtise in naša doživetja so oblikovala našo govorico. Jezik nam služi pri komunikaciji, pri prenašanju informacij, ni pa njihova direktna manifestacija. Enkrat v zgodovini pa se je zveza obrnila in začelo se nam je dozdevati, da občutki

obstajajo le, če zanje najdemo izraz – da občutimo le tisto, kar lahko razumemo, opredelimo, pojasnimo. Res je jezik pridobil tako moč, da lahko že samo ena beseda v določenem jeziku sproži v nas močna občutja ter obudi osebne in narodne spomine (le kako bi lahko prevedli hrepenenje z vsem nabojem in asociacijami, ki nas pri izgovoru preplavijo?). Če pa bi jezik dejansko obstajal pred občutji, potem ne bi nikoli mogli komunicirati s tujcem, kako bi ga lahko šele ljubili! Gledali bi ga, a v njem ne bi videli človeka – v njegovih očeh ne bi znali prepoznati vzgibov duše, ki je sorodna naši, pa le zato, ker ne bi razumeli pomena glasov, s katerimi komunicira. Kajti to je jezik: sredstvo komunikacije. Nič več – čeprav v svojem jeziku sanjamo, naši prividi in hrepenenja izvirajo iz globljih vrelcev človeške psihe; in nič manj – saj pri sporazumevanju vedno prežijo na nas nespornosti in napake v tolmačenju, to mi je jasno že iz vsakodnevnih tržaških izkušenj.

Stiki me veselijo in begajo obenem. Medtem ko moje soplesalke na baletu enostavno plešejo, se mi včasih dozdeva, da se iz plesalke spreminjam v predstavnicu manjšine, v glasnika sloveske kulture. Spominjam se, kako mi je ime lastne šole – Slomšek – zazvenela čudno med »liceo Petrarca« in »Carducci«, »il Deledda.« V moje misli se je vsiljevalo nelagodje: kaj pa jaz tu počnem? a sploh spadam sem? in vse te šole so v istem mestu? v mojem Trstu? Potem sem skušala pojasnjevati: ne, slovenski višje šole niso na Krasu, ampak v mestu, tudi gledališče imamo, nisem se preselila iz bivše Jugoslavije

Naj bo balet raje vez

je, pa veste za Narodni dom in pravice manjšin...

Kot antropologinja sem se skušala vključiti med italijanske meščane in opazovala navade italijanskih najstnikov, ki hodijo v Verdi in v Circolo Canottieri Saturnia, se poljubljajo, ko se snidejo, in med seboj govorijo skoraj tako italijanščino kot na televiziji. Na liceju jih je tisoč, po baletu gredo včasih na aperitivo z znanci, rečejo ti »O Carissima« (Oh, najdražja?!), a imajo težave z izgovarjavo angleških imen in njihove none so bile »austriache.« Neverjetno! To so moje prijateljice z baleta.

Sprijateljile smo se, ker imajo tudi one stopala, ki skušajo lahkotno stopicljati po konicah prstov, a po vaji krvavijo; ker se odkrila, da se vozijo z istim avtobusom, na katerih jih nisem prej med tolikimi Italijani nikoli opazila; ker so mi pred nastopi snedle čokolado. Navsezadnje pa tudi zato, ker mi je sčasoma postalo prijetno govoriti o svojem slovenstvu in biti blede zamejska Slovenka v italijanski baletni šoli. Ko sem v navdušenju po nastopu začela vzklikati v slovenščini, so me razumeli. Začela sem si dovoljevati govorjenje brez vnaprejšnjega premišljevanja o italijanski fonetiki in ustreznosti mojih pogojnih odvisnikov. Če nisem našla pravega izraza, so mi ga ponudili. Počasi sem začela postajati enostavno Nastja, ki stoji pri drogu med Rossello, Stefano in Costanzo.

Nekoč je učitelj prešteval takte: »In ena, dve, tri, štiri.« Izvajale smo *adagio*, arabeske v promenadi in počasne piruete. Počasi dvigni nogo, obdrži jo visoko za tabo, nategni stegenske mišice... Čudno je bilo. Verjetno sem slabo slišala. Je bi ta štiri res štiri ali sem si samo jaz tiho prišepetavala v slovenščini? Mogoče pa mi je italijanski »contatevi il ritmo« že tako domač in lahko tuje foneme že v mislih spontano povežem s trenutkom, ko se odrinem v obrat. Je, ja... učitelj pa res zna šteti po slovensko, prepoznam po negotovih gibih soplesalk... in Corrado mi pomežikne. Ha, bo že videl, mu bom naslednjič po slovensko pojasnila tisti *relevè*, ko me bo spraševal...

Sedaj pa k drugi plati: morala bi reči slovenski, a je pravzaprav zamejska. Naj bo kar z veliko začenicco: Zamejstvo. Skupek zgodovine in številnih običajev, nekaj narodne zavesti in (ne) ponosa, plemenska skupnost, področje kulture in jezika, pa še kaj politike se znajde vmes.

Zamejci smo vedni na drugi strani: posebna kategorija Slovencev, ki živi čez mejo, tako da smo italijanski državljani, a vendarle ne pravi Italijani. Potisnjeni smo v nevidno tkivo senčne dežele, katere ozemlje le mi določamo s tablam, kjer pod Medeazza piše Medja vas ali pa pod Sant'Antonio in Bosco raje beremo le Boršt. Živimo vzporedno: vsi se dobro poznamo med sabo, ne vemo pa, iz katere pokrajine se je preselil novi sosed; hodili smo v SSG, ki je slovensko gledališče, a ne v Rossetti, ker v resnici nismo marali burlesk in dram. Ko zjutraj vstopim na avtobus, moram pozdraviti vrsto vrstnikov in točno vem, kdo je na Stefanu in kdo na Prešernu, o tistih, ki mogoče obiskujejo Nordio ali Galvani ali Oberdan, pa še imena ne poznam. Imaginaren svet se razteza ob realni podobi Trsta. Ko sem se v otroštvu kdaj sprehodila mimo Velikega trga in mi je kljub vsem okraskom in lučkam deloval hladno in tuje – saj sem sredi rodnege mesta slišala le jezik, ki ni bil moj – sem se skušala spomniti, da za občinsko palačo stoji hiša, v kateri se je rodil Žiga Zois. A zakaj ni nihče drug pomislil nanj? Tako sem ob sobotah raje hodila prepevat v zborček, ki je po domačih vaseh nastopal z ljudskimi pesmimi.

Ko sem nekaj let kasneje radovednim gospem, ki so stale pod kostanji pred cerkvijo, morala povedati, da hodim plesat v Trst, balet – danza classica, ja, »klasični ples«, učitelj pa prihaja naravnost iz Rima, mi je postalo kar neprijetno. Videla sem namrščene obraze in ena od njih je skušala dobrohotno reči: »No, ti je pa res zelo všeč ta balet!« Pa sem za besedami (in tukaj imate še dokaz, da besede ne razkrijejo vseh občutij) lahko opazila očitek, češ da si preveč dovolim – kot da bi samo zaradi neke puhle želje zapustila dom svojih prednikov in se pajdašila z nasprotniki. Kot bi se izneverila svojemu rodu in s tem tudi sama sebi. Sem bila na baletu jaz še jaz, ko pa nisem govorila slovensko tako kot vedno doslej, ko nisem bila več v zavetju slovenske zamejske ustanove? A se bom potem, ko sem iz senčne dežele stopila

(dalje na naslednji strani)

(dalje s prejšnje strani)

med tujce, še družila s svojimi? Že sem videla nonota, ki ga tlači njegova najhujša mora – »da se ne bi poročila s 'Taljanom.«

No, gospe na trgu pred cerkvijo so mi sicer rekly le: »Ma ne bi pela raje v zboru?« V vaškem sestavu primanjkuje mladih glasov. A raje plešem in gospe so se morale vdati. Saj je balet pravzaprav le ena od številnih možnih dejavnosti – nekateri sovrstniki igrajo košarko ali smučajo ali se učijo kak instrument. Res pa je, da se tudi oni včasih čudijo, ko zvedo za moj balet. Domišljam pa si, da ne le zato, ker ne igram ne pri Bregu ne pri Boru, ker nisem v ekipi s tisto Mojco ali s Tino. Ko so nekateri včasih kar ravnodušni do baleta, upam, da njihova brezbrižnost ne izhaja iz popolne odsotnosti člankov o tej zvrsti plesa v športni prilogi in kulturnih straneh Primorskega dnevnika. Želim si, da bi sprejeli moje plesanje v italijanski baletni šoli le kot plesanje v baletni šoli. Da ne bi name gledali kot na razdvojeno osebnost, ki zjutraj v šoli pridno piše slovenske spise, a se popoldne spremeni v nepredstavljivo čudno kreaturo – italijansko balerino.

Naj bo balet raje vez.

Vsak večer zdirjam po stopnicah, medtem pa si skušam čim bolj čedno oviti šal, da burja ne bi dosegla mojega potnega tilnika. Hitim, ker me skrb spomni, da me čakajo naloge in učenje, čeprav so moje mišice še tople, nategnjene in boleče. Pri vratih se moram ustaviti in kot raca s stopali navzven si vihravo zapnem gumbe na plašču.

Takrat me dohitijo soplesalka. Nova je, prvič sva skupaj plesali. Nasmehne se: »Tu sei... Nastja, vero? Che nome particolare, sembra russo.« Mudi se mi, pa vendar: »È una forma del nome Anastasia. Per esempio, se hai letto Dostojevski...« se ne morem zadržati. Pogleda me z drugačnim pogledom in s svojim bledim potnim obrazom se ji mogoče res zdim kot kaka Rusinja.

»Io sono slovena, di Trieste« povem dirketno z že priučeno vedrostjo. – »Ah, ma dai,« spet nasmeh.

Odprla je težka vhodna vrata in mi jih pridržala, dokler si nisem zapela vseh gumbov in stopila pred njo v noč, da sva odšli.

Nastja Slavec
V.D., družboslovni licej Slomšek

*(Prispevek je prejel prvo nagrado na
čezmejnem literarnem natečaju Depangher)*

Druga lekcija: IGRA OBRAZA IN OČI

Zobrazom izražamo čustva, misli in občutke oziroma se odzivamo na tisto, kar je okrog nas. S pogledom, usti, položajem obrvi in brade sporočamo dobre ali slabe namene ter skrite misli. Najbolj izrazne pa so oči in usta.

Pogled je eden najbolj učinkovitih neverbalnih znakov: lahko je sovražen, prijazen, skromen, vesel, žalosten ...

Velja, da je treba sogovornika pogledati v oči na začetku in na koncu pogovora: na koncu naj bo pogled nekoliko daljši. Da pri srečanju nakažemo, da bi radi pogovor zaključili, enostavno odvrnemo pogled.

Tudi med pogovorom je treba gledati človeka v oči: ta pogled pa ne sme trajati več kot dve sekundi! Če je pogled predolg vzbuja nelagodje in vznemirjenje. Dolg pogled je isto kot prezrt pogled in lahko z njim izražamo večvrednost, napadalnost. Če moški gleda žensko več časa v oči, lahko to pomeni nadlegovanje.

Obratno pa je lahko sogovorniku neprijetno in se počuti odrinjenega, če ga ne pogledamo.

V oči se gledamo zato, da ugotovimo povratno informacijo.

Zanimivo je, da nam prijetna čustva širijo zenice, neprijetna pa ožijo.

Ema Kravos

